

مفہم و املاجات و قواعد و قواعد

www.ketab.ir

تالیف: دکتر حسین محمدی



انتشارات دانشگاه تهران

شماره ۲۶۹۶

شماره مسلسل ۵۰۴۶

محمدی، حسینمراد، ۱۳۳۶-
مفاهیم و اصطلاحات آب و هواشناسی / تألیف حسینمراد محمدی - تهران: دانشگاه
تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ، ۱۳۸۴.
د، ۲۶۶ ص. مصور، جدول، نمودار - (انتشارات دانشگاه تهران: ۲۶۹۶). -
ISBN 964-03-5046-X: ۲۷۰۰۰ ریال
انگلیسی - فارسی.
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه: ص. [۲۶۳]-۲۶۶.
۱. اقلیم شناسی - - واژه نامه ها - - انگلیسی. ۲. اقلیم شناسی - - اصطلاحها و تعبیرها.
۳. زبان انگلیسی - - واژه نامه ها - - فارسی. الف. دانشگاه تهران. مؤسسه انتشارات و چاپ.
ب. عنوان.
۵۵۱/۶۰۳
QC۸۵۴ / م۳ م۷
کتابخانه ملی ایران
۴۹۲۵-۸۲م

شابک X-۵۰۴۶-۰۳-۹۶۴-X ISBN 964-03-5046-X

عنوان: مفاهیم و اصطلاحات آب و هواشناسی

تألیف: دکتر حسینمراد محمدی

ناشر: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

تاریخ انتشار: ۱۳۸۴ (چاپ اول)

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران

مسئولیت صحیح مطالب کتاب با مؤلف است.

«کلیه حقوق برای دانشگاه تهران محفوظ است»

بها: ۲۷۰۰۰ ریال

پست الکترونیک: Press@ut.ac.ir - آدرس سایت: Press.ut.ac.ir

مقدمه مولف

ب

کلمات ترکیبی و اختصاری متداول در آب و هواشناسی

۱

A

۵

B

۳۷

C

۴۵

D

۶۳

E

۷۵

F

۸۹

G

۹۹

H

۱۰۹

I

۱۲۹

J

۱۳۹

K

۱۴۱

L

۱۴۵

M

۱۵۵

N

۱۷۱

O

۱۷۷

P

۱۸۱

R

۱۹۱

S

۱۹۹

T

۲۲۹

U

۲۴۱

V

۲۴۷

W

۲۵۳

X-Y-Z

۲۶۱

منابع و مأخذ

۲۶۳

مقدمه مؤلف

توسعه دانش و فنون در سال‌های اخیر با شتاب بیشتری صورت گرفته است و صاحبان علوم و فنون را با پدیده‌ها و افکار جدید مواجه نموده؛ توضیح و تفسیر آنها ناگزیر نیاز به وضع لغات و ابداع واژه‌های جدید دارد. این مسئله مهم در غرب بخوبی صورت گرفته است.

باید مساعی و زحمات بی‌دریغ استادان و محققان ارجمندی که با نگارش فرهنگ‌های جغرافیایی فارسی، این راه پرفراز و نشیب را روشن و هموار ساختند و آثار آنها امروز الهام‌بخش جغرافیدانان است، ارج نهیم.

پنج نفر از متفکران علاقه‌مند به فرهنگ و زبان فارسی یعنی شادروان دکتر حسین گل‌گیلاب، دکتر غلامحسین مصاحب، احمد آرام، دکتر مصطفی مقرئ و مهندس صفی‌اصفیا در سال ۱۳۳۸ برای اولین بار «فرهنگ اصطلاحات جغرافیایی» خود را که در آن زمان بزرگ‌ترین اثر جغرافیای تخصصی به شمار می‌رفت به چاپ رساندند. این فرهنگ دارای ۷۰۰ واژه انگلیسی بود و برای هر واژه، معادلی فارسی با تعریف و توضیح کافی نوشته بودند.

آقای مهندس عباس جعفری، «فرهنگ اصطلاحات جغرافیایی» خود را در مؤسسه گیتاشناسی در سال ۱۳۶۱ به چاپ رساند که بعداً تغییراتی در این فرهنگ ایجاد و تا سال ۱۳۷۹ چهاربار تجدید چاپ گردید.

آقای دکتر اسماعیل عاشوری در سال ۱۳۶۴ گزیده‌ای از فرهنگ و اصطلاحات جغرافیا را توسط جهاد دانشگاهی منتشر کردند که از دو واژه‌نامه قبلی بهره گرفته بود. سرکار خانم دکتر فشارکی در سال ۱۳۶۹ فرهنگ جغرافیا را توسط انتشارات امیرکبیر منتشر کرد. مبنای کار وی ترجمه کتاب فرهنگ جغرافیای پنگوئن نگارش، دبلیو-جی، مور، چاپ ششم سال ۱۹۸۱ بود. در داخل کتاب از عکس‌هایی استفاده نموده که از نقاط مختلف گرفته بود و به همین دلیل کتابش را ترجمه و تألیف نامیده است.

آقای دکتر سیاوش شایان در سال ۱۳۶۹ فرهنگ اصطلاحات جغرافیای طبیعی را توسط انتشارات مدرسه به چاپ رساند. کار دکتر شایان مشابه دکتر فشارکی بود، با این تفاوت که برای اولین بار در ایران فقط به واژه‌های جغرافیای طبیعی توجه نموده است. تلاش‌های گذشتگان و آثار آنها با وجود نفع فراوانی که برای ارباب بصیرت علم جغرافیا داشته است متناسب با وسعت و امتداد این علم نبوده و اکنون باید فرهنگ‌های تخصصی جدید دیگری در موضوعات مختلف جغرافیایی تدوین شود تا پاسخگوی

نیازهای جامعه باشد زیرا فرهنگ تخصصی می‌تواند به روشن ساختن و سیستماتیک نمودن دانش خواننده کمک کند.

بروز مسائل زیست محیطی مانند گرم شدن گلخانه‌ای، آلودگی هوا، نازک و سوراخ شدن لایه اُزن، نابهنجاری‌های جوی از قبیل ال نینو، لاینیا و متعاقب آنها خشکسالی‌ها، سیل‌ها، آتش‌سوزی‌ها، زمستان‌های خیلی سرد و ملایم موضوعاتی‌اند که در زندگی انسان‌ها مؤثرند. چون رسانه‌ها و جامعه در صدد کسب آگاهی بیشتر اهمیت این مسائل و دیگر پدیده‌های جوی‌اند، وظیفه آب و هواشناسان است که در برابر نیازها و احتیاجات جامعه پاسخگو باشند. پرسش‌های دانشجویان دوره‌های مختلف تحصیلی در کلاس‌های درس، دبیران مدارس، محققان محافل علمی مختلف در خصوص واژه‌های آب و هواشناسی مؤلف را بر آن داشت تا برای اولین بار در ایران و حتی خارج از ایران به تألیف کتاب مفاهیم و اصطلاحات آب و هواشناسی که اثری جدید و نو است به درک و فهم بهتر مباحث آب و هواشناسی کمک نموده اقدام کند. این کتاب نسبت به دیگر کتاب‌های قبلی دارای تفاوت‌های ویژه‌ای است:

۱- برخلاف کتاب‌های قبلی که فقط از یک منبع استفاده گردیده، یا در اول و آخر فرهنگ‌ها به ذکر چند منبع اشاره شده بدون اینکه در داخل متن به آنها ارجاع گردد، مؤلف علاوه بر تجارب تدریس از کتاب‌های تخصصی، دایره‌المعارف‌ها و واژه‌نامه‌های مختلف زیادی که به همه آنها در متن کتاب ارجاع شده استفاده نموده است.

۲- فرهنگ‌ها و کتاب‌های قبلی به موضوعات کلی جغرافیا پرداخته‌اند، در حالی که کتاب مفاهیم و اصطلاحات آب و هواشناسی فقط به واژه‌ها و اصطلاحات آب و هواشناسی که شاخه‌ای از جغرافیای طبیعی است توجه دارد.

۳- تاکنون واژه‌های آب و هواشناسی در قالب فرهنگ‌های جغرافیای طبیعی (Dictionary of physical Geography)، یا هواشناسی (Glossary of Meteorology) بوده و این کار جدیدی است، زیرا در سطح دنیا فقط کتاب دایره‌المعارف آب و هواشناسی (The Encyclopedia of Climatology) تألیف آقایان آلپور و فیربریج است که توسط انتشارات Van Nostrand Reinhold Book در سال ۱۹۸۹ منتشر یافت. این کتاب با حجم وسیعی که دارد فقط به تعداد معدودی از اصطلاحات پرداخته است، زیرا هر کدام از اصطلاحات توسط افراد مختلفی به طور مبسوط در چند صفحه توصیف و تفسیر گردیده‌اند.

در نگارش کتاب سعی بر آن بود که ابتدا کل اصطلاحات جوی بیان شود، اما خیلی زود متوجه شدم که چنین حجمی را نمی‌توان در داخل یک جلد کتاب گنجاند. بنابراین ترجیح داده شد که این جلد به اصطلاحات رایج آب و هواشناسی اختصاص یابد. سعی نگارنده بر آن بود که بیشتر از واژه‌های فارسی مانوس، جا افتاده، بامسماء و واژه‌های مختلف موجود فرهنگستان زبان و ادب فارسی استفاده گردد. در مقابل یک واژه انگلیسی به ترتیب اهمیت چند واژه فارسی نوشته شده است. بعضی از نوشته‌ها به

اختصار و بعضی به علت اهمیت موضوع مفصل تفسیر و بعضی به منابع رایج دیگر ارجاع داده شده‌اند. امید است مجموعه تقدیمی بخشی از خلأ موجود نیازهای علمی آب و هواشناسی زبان فارسی را پرکند. به علت اهمیت علائم اختصاری در آب و هواشناسی چند صفحه ابتدای کتاب به این مسئله اختصاص یافته است.

از متخصصان، پژوهشگران و علاقه‌مندانی که زحمت بررسی و تعمق این کتاب را بر خود هموار می‌سازند، تقاضا دارم با ارائه نظرها و پیشنهادهای مفید خویش مؤلف را یاری و راهنمایی فرمایند.

کتاب مفاهیم و اصطلاحات آب و هواشناسی به لحاظ مضامین علمی وسیعی که دارد برای دانشجویان رشته‌های مختلف، علوم جوی محققان، دبیران مدارس و نویسندگان خیلی سودمند خواهد بود.